

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket.”

2010. január

- Zsid 3, 7–8 -

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Szakos Csaba (ev. lelkész, Bakonytamási)

A hónap igéje: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből! (5Móz 6,5)

Különös újévi jókívánság-formula jött divatba. Mert hogy is volt régebben? Úgy, hogy az emberek egyszerűen „boldog új évet” kívántak egymásnak. Esetleg „eredményekben, sikerekben és egészségben gazdag új évet”.

És mi van most? Manapság a köszöntés így hangzik:

„Boldogabb új évet kívánok!” Ez első hallásra talán még humorosnak is tűnhet, mert ugye egy kis toldással a megszokott újévi köszöntést megvariálja, de

valójában egészen más van ennek a köszöntésnek a háttérében! Hogy mi, azt sokan azonnal hozzá is teszik a „boldogabb új évet” kívánásukhoz: „Rossz volt, nehéz volt, boldogtalan volt a 2009-es év, és az lesz a 2010-es is!”

A magyar nép lelkébe lassan belevődik a panaszkodásnak, az elégedetlenségnek, pesszimizmusnak a „kultúrāja”. Ne értsék félre a szavaimat! Nem arról van szó, hogy ne volna jogos, sok mai élethelyzetben nagyon is megalapozott a panasz! Nem arról van szó, hogy olyan nagy, általános derűre adhatna okot a mai magyar társadalom állapota, hanem arról van szó, hogy lelkileg, hitükben, az Istenhez kötődésük, ragaszkodásuk belső biztonságérzetében ropnának meg, üresednek ki az emberek.

2010. január hónapnak igéje Isten szent törvénye, az első parancsolat. Mennyi-mennyi törvényt, szabályt, rendeletet, regulát, írott vagy íratlan útmu-

tatást ismerünk. Törvényekkel, szabályokkal akarjuk megvédeni magunkat, törvényeket, szabályokat alkotunk, hogy az élet, a világ, a másik ember kiszámíthatatlanságával szemben legalább némileg védett állapotban érezhessük magunkat. De vajon a szabályok felett,

a szabályok mögött, vagy akár a szabályok

használata közben ott él-e bennünk még az Isten

törvénye, Istennek teljes szívünkben,

teljes lelkünkben és teljes erőnkben való szeretete-

te? Közülünk senki sem tudja megtartani Isten törvényét. Ezt sem! Pedig aki szeret, valójában Isten akaratát követi. E parancsolatnak a betöltése is Jézusra maradt. Erről beszél János apostol első levelében: „Abban nyilvánul meg Isten hozzánk való szeretete, hogy egyszerűen Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk ő általa. Ez a szeretet, és nem az, ahogy mi szeretjük Istent, hanem az, ahogy ő szeretett minket, és elküldte Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért.” (1Jn 4,9–11)

Mindennél jobban kell Istent félnünk, szeretnünk és benne bízunk! Bizony nagyon magasra tétetett föl a mérce: szeresd az Istent! Egyrészt, mert a szívünkbe írta, másrészt, mert parancsolja is. Végül pedig, mert Jézus szeretetével eladósította a világot. Aki ezt jól meggondolja, belátja, hogy nem volna

szabad mást tennie, csak Istent szeretni. Nem elégséges a költői „imádni az Istent és egymást szeretni”. Az Istent is szeretnünk kell, mindennél és mindenkinél jobban. Azt az Istent, aki mindent odaadott értünk, mert ő minket teljes szívedből, teljes lelkéből és teljes erejéből szeret! Erről tanúskodott Izrael számára a pusztai vándorlás minden állomása, legapróbb epizódja, számunkra pedig a keresztség. Krisztus keresztségje hirdeti nekünk Isten minden értelmet meghaladó nagy szeretetét, mert nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mint aki életét adja barátaiért.

Jézust, amikor próbára teszi egy törvénytudó, akkor éppen ezt az ószövetségi ígét idézi, majd mellé helyezi a felebarát szeretetének a parancsát: szeresd felebarátodat, mert olyan, mint te – ahogy azt az eredeti héber szöveg mondja. Olyan ez, mintha azt kérdezte volna tőle valaki: Mi a legfontosabb az Ószövetségben? És ő erre válaszul ezt a részt idézte volna: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből”.

Pál mondja, hogy az Isten törvényei nem nehezek. Ma, amikor a 2010-es évet sokan nehéz évnek jósolják, Isten igéje az övéit szintén a legnagyobb feladat elé állítja: szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből. Bár mindez ijesztően nehéznek látszik, mégis érdemes elindulni ezen az úton. Gondoljunk bátorításként arra, hogy Jézus Krisztus által ez is elvégeztetett. Kezdjük hát ezt az évet is Jézus nevének segítségül hívásával, vele és általa legyen Isten kegyelmének boldog és szeretetben teljes új esztendeje! Ámen.

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület
főbb információi, eseménye**

Az egyházkerület 2010. évi eseménynaptára:

- február 27. egyházkerületi nap – Bakonycsernye
- március 20–21. egyházkerületi konfirmandustalálkozó – Sopron
- április 17. egyházkerületi közgyűlés – Veszprém
- május 2. egyházkerületi kórustalálkozó – Pápa
- május 15. egyházkerületi (országos) missziói nap – Kíssomlyó
- június 5. nyugdíjaslelkész-találkozó – Győr
- június 14–17. lelkészevangelizáció – Gyenesdiás (Révfülöp)
- július 14–18. Szélrózsa ifjúsági találkozó – Szarvas
- augusztus 24–26. munkaévközdő lelkész-találkozó – Kőszeg
- szeptember 17–18. gyülekezeti elnökségek konferenciája
és munkatársképző nap – Révfülöp
- október 8–9. pedagógus csendesnap – Sopron (Eötvös)
- november 13. egyházkerületi közgyűlés – Győr

- Győr, 2010. január 9. szombat – Luther-olvasókör
Szeretettel hívjuk és várjuk a győri és Győr környéki pedagógus testvéreket és más érdeklődőt is legközelebbi olvasóköri együttlétünkre. Az alkalom január 9-én, szombaton 10 órakor kezdődik az egyházkerület győri székházában (Bajcsy Zs. u. 26.).

Pongráczné Gaál Elvira és Isó Dorottya szervezők

**„Misszió és egység”
a 2010-es ökumenikus imahét témája**

Január 18. és 25. között tartják a nemzetközi imahetet a keresztyének egységéért. Lukács evangéliumának „**Ti tanúi vagytok ezeknek**” (Lk 24,48) mondata ihlette az imanyolcad témáját, melyet a Keresztyén Egység Elősegítésének Pápai Tanácsa, valamint az Egyházak Ökumenikus Tanácsának Hit és Rend Bizottsága határozott meg.

A bizottságok által megfogalmazott dokumentum arra buzdít, hogy emelkedjünk felül az evangélium hirdetése és az ökumenikus párbeszéd között fennálló múltbeli ellentétben. Nem mindenki számára kapcsolódik össze a missziós tevékenység a keresztyének egységének vágyával. Földünk egyes területein éppen a különböző felekezeti keresztyén misszionáriusok egyidejű jelenléte okozta a legnagyobb nehézséget az elmúlt évtizedek párbeszédében, ugyanis a hithirdetőket mintegy konkurenciának tekintették – olvasható a nyilatkozat bevezetőjében.

Keresztségünk által egy test tagjai vagyunk, és arra kaptunk meghívást, hogy szeretetközösségben éljünk. Isten Jézusban egymás testvéreivé tett minket, erről kell tanúskodnunk. A keresztyének egységének előmozdításának legjobb módja, ha széthúzás nélkül hirdetjük Krisztust.

A keresztyének egységéért meghirdetett imahét előkészítő dokumentumát a skóciai keresztyén egyházak vezetőire bízta, a száz évvel ezelőtt tartott edinburghi missziós konferencia emlékére.

**A Magyarországi Evangélikus Egyház
Déli Egyházkerülete**

- pályázatot hirdet énekszövegek magyarítására -

A Lutheránus Világszövetség következő nagygyűlését 2010-ben Stuttgartban tartja. Az előkészületek során az LVSZ megjelentette a nagygyűlés fő énekét, valamint a világ evangélikusságának közkedvelt és jellegzetes mai énekeit azzal a céllal, hogy ezek az énekek mindannyiunk közös énekeivé váljanak.

Szeretnénk bekapcsolódni a világ evangélikusságának ebbe a lelket és közösséget építő kezdeményezésébe, és Magyarországra is elhozni hét mai evangélikus éneket.

Ezért pályázatot hirdetünk – hangsúlyozottan nemcsak a déli kerületbe tartozók részére – hét énekszöveg fordítására.

Csak olyan szövegeket tudunk befogadni, amelyek megfelelnek a prozódia szabályainak, és alkalmasak a közösségi éneklésre.

A pályázatokat szakértő bizottság fogja elbírálni, és minden ének esetében egy fordítást jutalmaz. Ez összesen hét díjat jelent.

A díjak összege: énekenként nettó 25.000 Ft

A pályázatot annak tudatában írjuk ki, hogy az evangélikus közösség születése óta törekszik arra, hogy minden korban megszólaljanak az Isten dicsérő, igéje megszólító szavára válaszoló énekek. Egy élő közösség minden időben továbbviszi örökölt dallamait, énekeit és hozzáteszi ezekhez a sajátját, hogy továbbadhassa következő generációknak. Ebbe a tradíció-folyamba hívjuk e pályázattal mindazokat, akik a feladathoz lelket, adottságot és kedvet éreznek.

A pályázat leadási határideje: 2010. március 1.

Módja:

- a déli kerület honlapjáról letölthető a hét ének (<http://del.lutheran.hu>)
- a fordításokat jelíggel ellátva kérjük a püspöki hivatalba beküldeni, kizárólag postai úton (1088 Budapest, Puskin u. 12.)
- egy belső, zárt borítékba kérjük elhelyezni a pályázó nevét és címét.

Egyházkerületünk honlapja az interneten:

<http://nyugat.lutheran.hu>

A Dunántúli Harangszó az interneten:

www.harangszo.hu

Egyházunk honlapja az interneten:

www.lutheran.hu

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus
Egyházkerület lapja**

Megjelenik havonta, dunántúli terjesztésben

**Lapunk legközelebbi száma
2010. február 7-én
jelenik meg**

Felelős szerkesztő: Menyes Gyula
Megrendelhető a szerkesztőség címén: (20/824-4222)
Evangélikus Püspöki Hivatal 9021 Győr, Bajcsy Zs. út 26.
Telefon: 96/516-160 96/516-162 Fax: 96/516-169
Postacím: 9001 Győr, Pf.: 1639
Kiadja a Soproni B. D. Evangélikus Gimnázium (Liceum)
Felelős kiadó: Tölly Balázs
Telefon: 99/512-430
Készült: Újsziget-rotta Sárvár – 950 példányban
Kapható: a templomokban, gyülekezeti iratterjesztésben
Előfizetési díj egy évre 1400 Ft, külföldön 20 €
E-mail: harangszo@lutheran.hu
Internet: www.harangszo.hu
ISSN 1416-9770

Fehér Károly (ny. cv. esperes, Székesfehérvár)

Jelek, jelképek, szimbólumok

23. Arany, tömjén, mirha

Pár nappal vagyunk csak vízkereszt után. Amilyen szűkös és szegényes az ünneppel kapcsolatos énekkincsünk, olyan sok neve van ennek az ünnepünknek. Az evangélikus Liturgikus Könyv is jelzi, hogy a világereszténység általában „Epifánia”-nak, az Úr dicsőséges megjelenésének nevezi ezt az ünnepet. A kereszténység keleti, ortodox családjában igazában ez a karácsony, ahol a hangsúly nem a Gyermek születésének szegényes körülményeire, hanem Krisztus Urunk dicsőséges megjelenésére esik. Nem is bibliai alap nélkül. Gondoljunk csak János evangéliuma elejére, ahol egyszerre van szó az Ige megtestesüléséről és „kegyelemmel és igazsággal teljes dicsőségéről.” (Jn 1,14)

A Gyülekezeti Liturgikus Könyv az ünnep szinte kimeríthetetlen gazdagságú üzenetere utal: „Három csodával megékesített, szent napot tisztelünk: E napon csillag vezérlé a bölceket Jézushoz. E napon a víz borrrá változék a menyegzőben. E napon Krisztus Jánostól megkeresztelkedék, hogy minket üdvözítsen, allelúja.” (GYLK 722)

A köztudatban azonban a napkeleti bölcek, a Háromkirályok érkezése jelenti az ünnep veretét. Költőink is hozzájuk kapcsolják örök értékű verseiket. Gondoljunk csak József Attila „Betlehemi királyok”, vagy Babits Mihály „Csillag után” c. költeményeire. Énekeskönyvünk is az „Égi csillag tiszta fénye” kezdetű énekünkben a

három bölcs érkezését említve tárja fel az ünnep üzenetének gazdagságát. (EÉ 185)

Az Újtestamentumban egyedül Máté evangéliuma beszél a napkeleti bölcekről, anélkül, hogy akár nevüket, akár számukat említene. Az evangélium hangsúlya a Gyermeknek szóló imádatukra esik, amihez a hármast ajándék, az arany, a tömjén és a mirha társul.

A háromféle ajándékból következtetett a hagyomány három személyre, és adta a három személynek a Gáspár, Menyhért és Boldizsár nevet. Máté evangéliuma azonban nem fantáziál, hanem a három bölcsről szólva Ézsaiás könyvének 60. fejezetére gondol, és az Úr népeket vonzó dicsőséges megjelenésére és kincseiket is hozó prófécijának a beteljesedésére utal.

Igazában a kereszténység nehezen boldogult a háromféle ajándék értelmezésével. A bölcek neveivel könnyebben. Azokat a késői hagyomány beépítette a házszenelés rituáléjába, amennyiben a pap a három bölcs nevének a kezdőbetűjét írta fel a lakás ajtajának szemöldökfájára. (G+M+B). Szombathelyen az akkori ferences házfőnök testvérem és barátom azonban megtanította, hogy a három betű eredetileg D+M+B lehetett, az áldás-formula rövidítése: „Az Úr (Dominus) ezt a lakást (mansionem) áldja meg! (Benedicatur!)”

Ismétlem: az ajándékok értelmezése nehezebb. Voltak, akik nem jelképesen, ha-

nem nagyon is praktikusán értették azokat. Szerintük ezekből az ajándékokból „finanszírozta” volna a szent család az egyiptomi kényszer tartózkodást.

A 16–17. századi óprotestáns ortodoxia (a keresztény tanítást kinos gonddal pontokba, tézisekbe préselő teológia) szívesen beszélt Krisztus hármast, királyi, főpapi és prófétai tisztéről, és ezekhez rendelte az arany és tömjén ajándékát, de nem tudott mit kezdeni a mirhával. A 20. század egyik legjelentősebb evangélikus dogmatikusa (W. Elert) szerint ez a hármast tiszt inkább teher, akadály, mint segítség Krisztus műve és dicsősége jelzésére, mivel sem királysága, sem főpapsága, sem prófétasága nem azonos azok általános vagy ótestamentumi jelentésével. Így a hármast ajándék jelképsége is erősen kétséges.

Az evangélikus keresztény lelkiség számára mégis van jelképsége a hármast ajándéknak. A bölcek érkezése és ajándékaik gazdagsága Krisztus hívó, vonzó és szolgálatra küldő hatalmára utal. Egyben annak is a jele, hogy a Krisztusban való hit több mint pontokba, tézisekbe rögzíthető tanügytemény vagy szociális, pusztán humánus programokat megalapozó ideológia, hanem az egész ember hódoló imádata Krisztus előtt. Nem kimért, távolságtartó tisztelet, elismerés, nagyrabecsülés, hanem hódoló imádat.

Dr. h. c. Keveházi László (ny. cv. esperes, egyháztörténész, Kőszeg)

Egyháztörténeti mozaikok...

Atyáink az ó- és középkorban

A hit embere: Ignatius Theophorus

Ebben az esztendőben egyháztörténeti sorozatunk új címmel indul, több újtással. Eddig hazai, sőt a Dunántúlhoz valamilyen módon kapcsolható személyekre gondoltunk többnyire, és igyekeztünk rövid emlékezéseinket valóban évfordulókhoz kötni. Az idén egyetemes egyházi emlékeinket idézzük föl, nem is mindig évfordulókhoz kötve. Sorozatunk inkább kis áttekintést akar adni mélyebb gyökereinkről, és a Krisztus által „kösziklára épült ház” történetéről. Áttekintésünk persze nem lesz teljes, csak „mozaikokat” tudunk megmutatni – időutazásban – végighaladva az egyház történetén. A sorozatnak három fő része lesz: megismerkedünk néhány ó- és középkori atyával, majd a reformáció küzdelmében részt vett elődeinkkel, és végül az újkori ébredés és diakónia munkásaival. Kérjük kedves olvasóinkat, fogadják szeretettel új sorozatunkat. Isten adjon tanulságot, épülést a múltira emlékezve a mában!

Ignatius Theophorus „apostoli atyának” nevezi másokkal együtt az egyháztörténelem. Azokat nevezzük így, akik még az apostolok lábainál ültek, velük kapcsolatban

voltak, tőlük maguktól hallották az evangéliumot. De már abban a korban szolgáltak, amikor az apostolok elhunytak.

Az első század második felében és a második század elején vagyunk, Antiochiában. Akik a Bibliát ismerik, tudják, hogy Jeruzsálem városa lett a „pogánymisszió” kiindulópontja, innen indultak Pál és kísérei, többek között Barnabás. Ez a város lett a misszió „szülővárosa”. S ez az idő volt a császárkultusz elrendelése miatt az üldözés kora is.

Itt és ekkor élt *Ignatius*. Születéséről, származásáról közelebbit nem tudunk. De tudjuk, hogy ő még János evangélista, „a szeretet apostola” tanítványa volt, és később Antiochia püspöke. A püspök szót is magyarázni kell, mert akkor a püspök nem egy régió összefogója, vezetője volt, hanem minden gyülekezetnek volt püspöke, más szóval tanítója, igehirdetője. Az antiochiai gyülekezet szeretett, megbecsült püspöke, vezetője, lelki atya volt tehát Ignatius.

A Krisztusban való hit szilárd embere volt valóban. Egy könyv, amelyben a mártírokra emlékeznek, ezt írja neve eredetéről: „ignem patiens”, magyarul: aki elviseli, ha

kell, elszenvedi a tüzet, Isten szeretetének, de az érte való szenvedésnek tüztét is.

S a gyülekezet egy melléknevet is adott neki: „Theophorus”, azaz Isten-hordozó! Mert Ignatius valóban ilyen volt, röviden a hit embere. Isten megadta neki, hogy az akkori római császár, Trajanus (98–117 között uralkodott) előtt tegyen tanúságot hitéről. Az első keresztényüldözés nem volt mindig, mindenütt egyformán „dinamikus”. Trajanus szerint is – írja egy levelében – kutatni nem kell őket, de ha feljelentenek valakit ezen a címen, azt büntetni kell. Trajanus Ignatiusssal Antiochiában találkozott. Egy emlékezés szerint Trajanus így szólt hozzá: „Te vagy tehát az ördög, aki ellenállni merészelsz rendeleteimnek?” Ignatius állítólag így felelt: „Senki sem nevezi az Isten-hordozót ördögnek.” S bátran vallott Krisztusban való hitéről, hivatni védeni igyekezve. De a császár elfogatta és Rómába vitette.

(Folytatása 4. oldalon.)

